

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

EVERGEM BRIELKEN

23 APRIL 2012

David Vanhee

COLOFON

© 2013

© Kale- Leie Archeologische Dienst, auteur David Vanhee

Figuren @ Auteur, tenzij anders vermeld.

Drukwerk: Zquadra

Lay-out: David Vanhee

Druk- en bindwerk: Zquadra

Verantwoordelijke uitgever: Kale-Leie Archeologische Dienst
Kasteelstraat 26
9880 Aalter www.deklad.be

I. Voorwoord

Dit document biedt een bondig overzicht van het vooronderzoek met proefsleuven op een terrein aan Brielken te Evergem. Op dit terrein stonden tot voor kort woningen. Deze zijn ondertussen gesloopt en nu wenst de gemeente Evergem er een parkeerplaats in te richten. Gezien het terrein quasi aansluit op de site Christoffelweg stelde de gemeente zelf voor een verkennend onderzoek uit te voeren voor de aanleg van de parkeerplaats. Op deze manier kan de aanleg en funderingswijze van de parkeerplaats eventueel afgestemd worden op de inhoud van het bodemarchief.

Voor de realisatie van het onderzoek gaat onze dank uit naar het gemeentebestuur Evergem en de Dienst Gemeentewerken, Ellips Topografie, Kraanbedrijf Luc Willems en de heren Danny Verheye en Paul Van Damme die vrijwillig een handje kwam toesteken.

II. Inhoud

I. Voorwoord	3
II. Inhoud	5
III. Administratieve gegevens	7
IV. Projectomschrijving	9
IV.1 Aanleiding van en opbouw naar het onderzoek	9
IV.2 Tijds kader	9
IV.3 Financieel kader	9
V. Geografische en bodemkundige ligging	11
VI. Archeologische en historische voorkennis	13
VII. Resultaten	17
VIII. Besluit en aanbevelingen	21
IX. Bibliografie	23

III. Administratieve gegevens

LOCATIEGEGEVENS

Gemeente:	Evergem
Plaats/straat:	Evergem Brielken zn.
Kadastrale gegevens:	Afdeling 2, sectie D, perceelnummers 1232 W, 1232 X, 1232 Y, 1232 Z, 1232 V en 1232 R
Lambertcoördinaten	X: 103128.99 Y: 200227.8

OPGRAVINGSDOCUMENTATIE VOORONDERZOEK

Vergunningsnummer:	2012/152
Naam aanvrager:	David Vanhee
Uitvoerder:	Kale - Leie Archeologische Dienst Kasteelstraat 26 9880 Aalter
Projectleider:	David Vanhee
Projectcode:	EVE-BRI-VO12
Titel:	Archeologisch vooronderzoek Evergem - Brielken April 2012
Depot & archief	KLAD Kasteelstraat 26 9880 Aalter

BOUWHEER

Gemeente Evergem
F. De Kokerlaan 11
9940 Evergem

Nieuwsblad.be

Onteigende huizen aan Brielken gesloopt - 22/02/2012

EVERGEM - Voor de rechtekking van gewestweg 456 van Brielken naar de Waalbrug werden aan Brielken heel wat huizen onteigend en gesloopt. Vier woningen bleven echter staan, maar zijn eveneens al lang onteigend. Een ervan werd zelfs gekraakt. Gisteren werden ook die vier huizen gesloopt. Meteen is er ruimte vrijgekomen om een parking aan te leggen.

Tramlijn 1 heeft bij de inwoners van Evergem zoveel succes dat aan de terminus aan Brielken een groot gebrek is aan parkeerplaatsen. Veel chauffeurs parkeren zelfs op de gelijkgrondse berm van de Christoffellaan. 'Het definitief plan voor Brielken is nog niet klaar', zegt schepen van Openbare Werken Arsène Martens (CD&V/N-VA). 'Het is een gezamenlijk project van de Administratie Wegen en Verkeer (AWV) van het Vlaams Gewest, de openbare vervoersmaatschappij De Lijn en de gemeente Evergem. AWV zal ten vroegste in het najaar het kruispunt Brielken-Kwadeweg-Schoonstraat herinrichten. De Lijn heeft plannen om de dubbele tramlijn verder door te trekken tot de terminus en de schuilhuisjes en fietsenstalling aan te passen, maar heeft daarvoor niet meteen de centen', weet Martens.

Steenslag

Het gemeentebestuur zal niet wachten op het definitief plan om de parking aan te leggen. 'We zullen de vrijgekomen ruimte voorlopig verharderen met steenslag. Later wordt de definitieve parking in asfalt of met klinkers gerealiseerd. Ook daarvoor moeten nog de nodige centen worden vrijgemaakt', besluit Martens.

(ivh)

Figuur 1: Aankondiging van de sloop van de woningen in februari 2012. (© <http://www.nieuwsblad.be>)

IV. Projectomschrijving

IV.1 AANLEIDING VAN EN OPBOUW NAAR HET ONDERZOEK

Op een perceel aan Brielken wenst de gemeente Evergem een nieuwe parkeerplaats aan te leggen. Voor dit plangebied waren bij aanvang van het vooronderzoek geen luchtfotografische of andere indicaties van archeologische aanwezigheid bekend. Het was de geografische ligging, in het verlengde van de site Evergem Christoffelweg, die een vooronderzoek rechtvaardigde. Voorbeelden van recent archeologisch onderzoek worden iets verder in dit rapport besproken.

Daarom werd in samenspraak met de gemeente een volledige terreininventarisatie d.m.v. een evaluerend vooronderzoek met proefsleuven. Het vooronderzoek werd door de KLAD uitgevoerd op 23 april 2012 en toonde aan dat het grootste deel van het perceel verstoord was.

IV.2 TIJDSKADER

De KLAD werd bij de onderhandelingen over het vooronderzoek met proefsleuven aan de school te Oosteindestraat 69 (zie KLAD-Rapport nr. 41) op de hoogte gesteld van de plannen voor een nieuwe parkeerplaats te Brielken. In samenspraak met de gemeente Evergem en de Dienst Gemeentewerken werd op voorhand een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd, zodat bij de planopmaak van de parkeerplaats rekening kan gehouden worden met de eventuele archeologische bodeminhoud.

Dit vooronderzoek werd uitgevoerd op 23 april 2012 door de intergemeentelijk archeoloog van de KLAD en twee vrijwilligers. De rapportage werd uitgevoerd op 26 en 27 april 2012 door de intergemeentelijk archeoloog van de KLAD.

IV.3 FINANCIËEL KADER

Het kostenplaatje werd, gezien de kleine oppervlakte van slechts 1.300 m² en gezien de bouwheer participant is in de KLAD, gedragen door de KLAD.

Figuur 2: Topografische kaart en bodemkaart met aanduiding van het terrein. (© <http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be>)

Figuur 3: Aanduiding van het terrein op de luchtfoto. (© google maps)

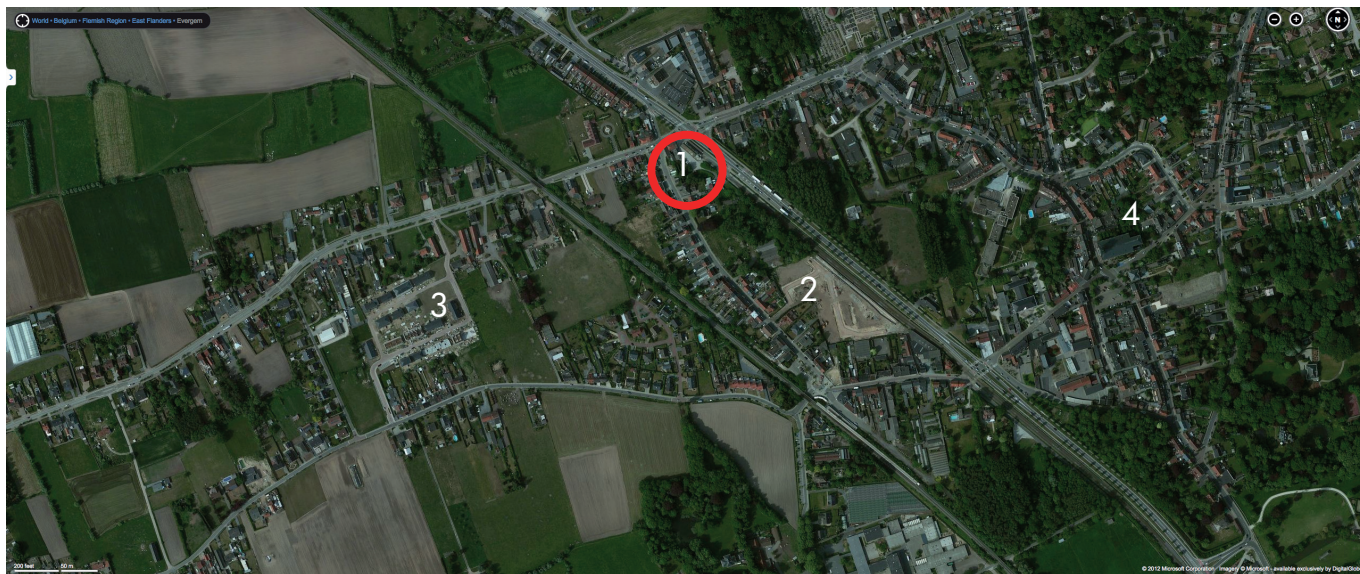

V. Geografische en bodemkundige ligging

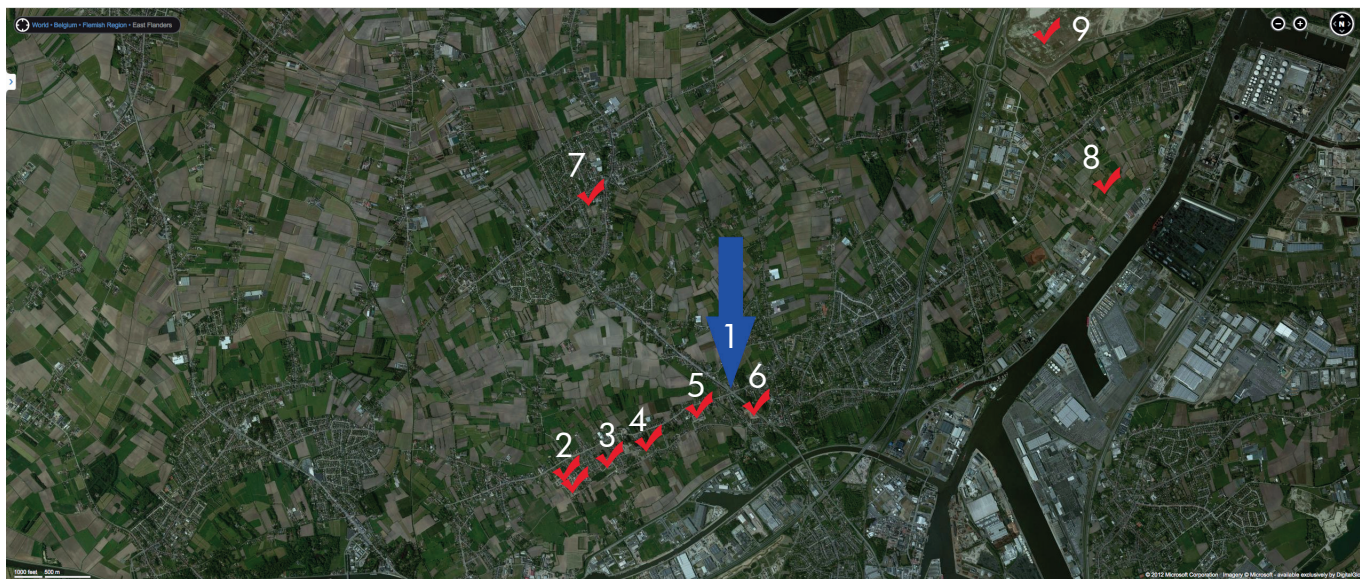
Het project omvat de toekomstige aanleg van een parkeerplaats, ter hoogte van Brielken te Evergem. Op de percelen stonden tot enkele maanden geleden nog woningen. Deze werden gesloopt en de gemeente wenst er zo snel mogelijk een parkeerplaats aan te leggen.

Dit terrein van ca. 0,13 ha is kadastraal gekend als Evergem, 2e afdeling sectie D, perceelnummers 1232 W, 1232 X, 1232 Y, 1232 Z, 1232 V en 1232 R. Op de bodemkaart van België is het perceel omschreven als OB of bebouwde zone. Het plangebied ligt op een hogere zandrug ten noorden van de vallei van de Kale en heeft een hoogte van ca. 7,50 tot 7,75 m TAW.

Figuur 4: Luchtfotografische opname van de site ten opzichte van de nabije regio, met aanduiding van (1) de site, (2) de site Schoonstraat/Ralingen, (3) de site Christoffelweg en (4) de kerk van Evergem. (© Bing maps)

Figuur 5: Luchtfotografische opname van de site ten opzichte van de nabije regio, met aanduiding van (1) de site, (2) de site Steenovenstraat & de site Molenhoek, (3) de site Koolstraat, (4) de site Belzeelse Kerkweg/Ralingen, (5) de site Schoonstraat/Ralingen, (6) de site Christoffelweg, (7) de site Polenstraat, (8) de site Nest en (9) Kluizendok. (© Bing maps)

VI. Archeologische en historische voorkennis

Voor de aanvang van het vooronderzoek was er niets gekend van dit plangebied, maar de ligging maakte het toch een bijzonder interessant gebied. Enerzijds ligt ook dit terrein op de hogere zandrug ten noorden van de vallei van de Kale. Een studie van verschillende vorsers van de Gentse Universiteit bracht reeds in 1999 de archeologische en historische rijkdom van de oost-west lopende, tardiglaciale zandrug ten noorden van de Nieuwe Kale tussen Evergem en Belzele in beeld. De door hen gebruikte gegevens uit luchtfoto's, veldprospecties en enkele kleinere (voor)onderzoeken hadden sporen uit zowat alle periodes van de menselijke geschiedenis aan het licht gebracht. De vorsers hadden er tevens geopperd dat dit gebied (landschappelijk) zou beschermd worden, zodat de archeologische erfgoed zou gespaard blijven. Ingekleurd als woonuitbreidingsgebied binnen het grootstedelijkgebied Gent kon deze zandrug ondanks alle inspanningen niet gespaard worden. Tussen 2007 en 2012 mondde de aansnijding van dit gebied uit in grootschalig onderzoek bij quasi elke ontwikkeling. Voorbeelden van recent archeologisch onderzoek in de buurt zijn de opgravingen nabij Molenhoek, Steenovenstraat, Koolstraat, Schoonstraat, Belzeelse Kerkweg en het vroegere onderzoek op Ralingen en zelfs een kleine verkaveling ter hoogte van de Schoonstraat nr. 201.

Verder sluit dit terrein quasi aan op de sites Evergem Schoonstraat/Ralingen en die van de Christoffelweg en ook het centrum van Evergem is dichtbij.

Voor de steentijd blijft de kennis voor de regio voornamelijk beperkt tot prospectievondsten van vuurstenen artefacten, voornamelijk uit het mesolithicum tussen 10.000 tot 4000 v.C. (LALOO P. ET AL, 2009). Recent onderzoek op het nieuwe industrieterrein De Nest te Evergem, heeft wel verschillende prehistorische kampementen aan het licht gebracht. Uit de eerste gegevens komen verschillende kleine bewoningszones uit de middensteentijd (vroeg en/of midden mesolithicum) naar voor. Dit is ongeveer tussen 10.000 - 8.000 v.C. Er is ook bewijs van bewoning uit het finaalpaleolithicum (12.000 - 10.000 v.C.) aangetroffen (DEVRIENDT I. & LALOO P., 2011).

Voor de metaaltijden vermelden we de sites Evergem-Ralingen, waar eind van de jaren '80 van de vorige eeuw twee grafcircels uit de bronstijd werden opgegraven (VANMOERKERKE J. & SEMEY J., 1983) en Molenhoek waar ook grafcircels werden opgemerkt door luchtfotografie (Bourgeois J. et al, 1999). Wat verder van het plangebied werd, tijdens het onderzoek op het industrieterrein van Rieme - Noord, een deel van een circulaire structuur onderzocht (HOORNE J. ET AL, 2009).

Op een ander industrieterrein Kluizendok werden een aantal waterputten aangetroffen die in de ijzertijd geplaatst worden. Daarin werd heel wat aardewerk en 3 eergetouwen gevonden. Gebouwplattengronden bleven echter uit (LALOO P. ET AL, 2009).

Vlakbij op de site van Evergem - Christoffelweg werden twee palenzwermen en een kuil aangetroffen. Vermoedelijk bevatten ze de resten van enkele hoofdgebouwen in twee of drie bouwfases, maar dat kon niet achterhaald worden. Het aardewerk uit deze palenzwermen dateert in de late ijzertijd (BRUGGEMAN J. & REYNIS N., 2011).

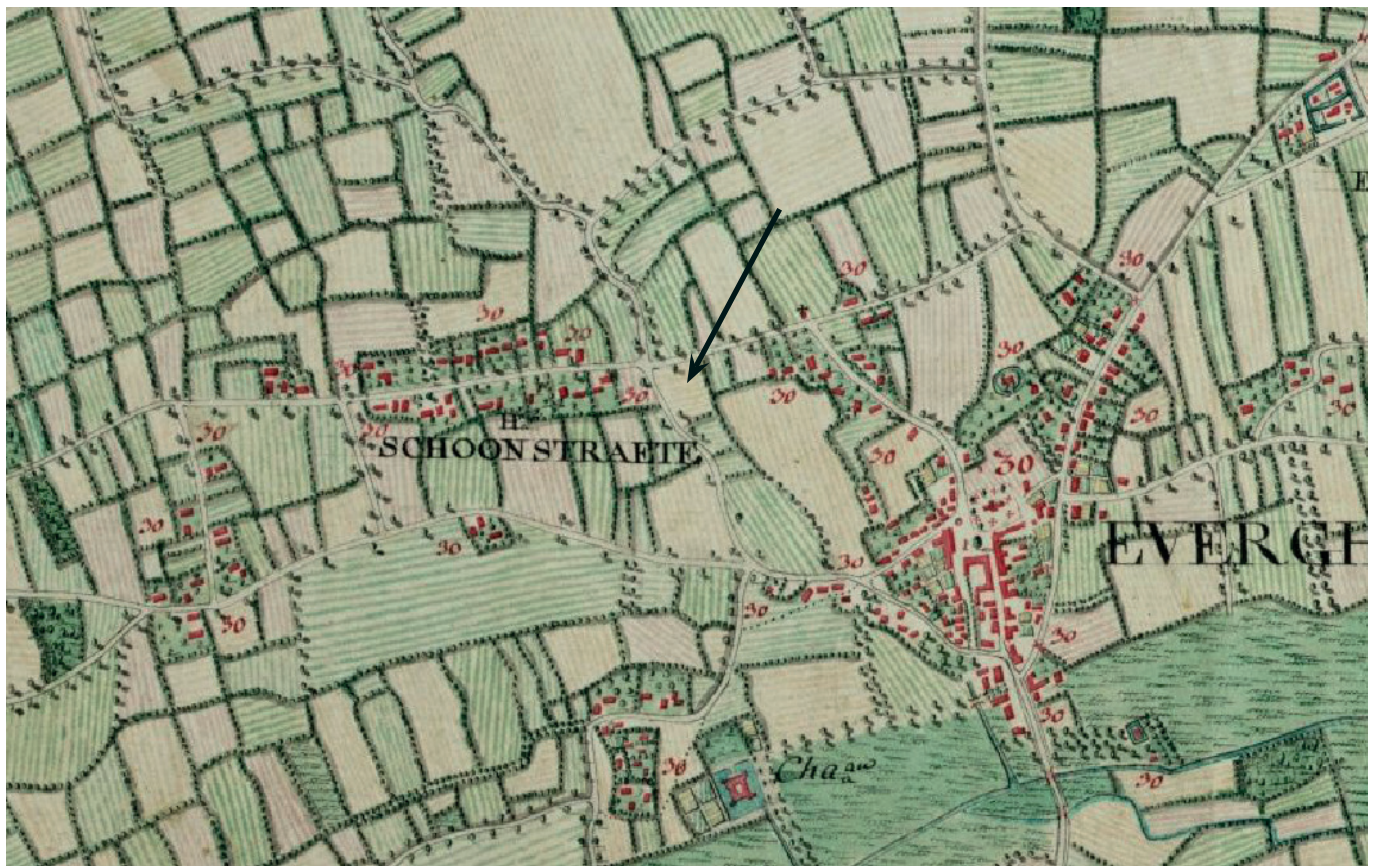
Voor de Romeinse periode zijn de aanwijzingen van bewoning zeer uitgesproken. In de jaren '80 van de vorige eeuw werd te Evergem-Vierlinden een dubbel grachttracé met een lineaire palenzetting aan één zijde van de gracht aangetroffen. De onderzoekers vermoedden te maken te hebben met een mogelijke versterkte nederzetting uit de tweede helft van de 1e eeuw tot midden van de 3e eeuw n.C. (DESEYN G. ET AL, 1984).

Recent onderzoek bracht meerdere rurale nederzettingen uit de Romeinse tijd aan het licht in de ruimere regio. Tussen 2005 en 2009 werd op het Kluizendok, een uitbreiding van de Gentse haven van zowat 130 ha, een Romeins nederzettingslandschap van ca. 15 ha onderzocht (LALOO P. ET AL,

Figuur 6: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen omstreeks 1840. (© <http://gisooost.be>)

Figuur 7: Plangebied op de kaart van Ferraris. (© NGI)

2009). Ook aan de Polenstraat nabij Sleidinge werd Romeinse bewoning aangetroffen. Het gaat om een aantal gebouwplattegronden uit ten minste 2 verschillende fasen (eind 1e eeuw - 1e helft 2e eeuw en 2e helft 2e eeuw - begin 3e eeuw) (DE SMAELE ET AL, 2011).

Vlakbij het plangebied liggen nog 5 sites waar bewijzen van Romeinse occupatie aan het licht kwamen. Op de site aan de Steenovenstraat werd een deel van een wegtracé uit deze periode aangesneden. Mogelijk kan ook een gebouw typologisch in deze periode geplaatst worden (DE LOGI A. & SCHYNKEL E., 2009). Er vlak naast, op de site Molenhoek, werd een Romeins erf onderzocht, bestaande uit een kruisvormig hoofdgebouw, twee bijgebouwtjes en minstens een, mogelijk twee waterputten. Een tweede hoofdgebouw kon deels opgegraven worden en er bevonden zich nog vier Romeinse waterputten in het opgravingsvlak. Hier staan de gebouwen staan haaks georiënteerd op een Romeins wegtracé. Ook een viertal mogelijke brandrestengraven werden aangetroffen (SCHYNKEL E. & URMEL L., 2009). Wat verder richting Evergem werd op de site Belzeelse Kerkweg/Ralingen een Romeins gebouw ontdekt met een bijhorende waterput en een grachtensysteem (POLFIET B. & TAEIEMAN E., 2009). In dezelfde omgeving van de deze sites vermelden we ook nog de site Koolstraat. Daar kwam een Gallo-Romeinse nederzetting aan het licht, met een dichte bebouwing met negen hoofdgebouwen, een twintigtal bijgebouwen en verschillende waterputten, kuilen en grachten. De vondsten wijzen op een langdurige occupatie vanaf de 1e eeuw tot de eerste helft van de 3e eeuw. (DE LOGI A. ET AL, 2009). Het terrein sluit verder quasi aan bij de site aan de Christoffelweg (BRUGGEMAN J. & REYNS N., 2011). Daar werden verschillende bewoningsporen uit de Romeinse periode aangetroffen. Het gaat om 4 huisplattegronden, een hele reeks bijgebouwen (spiekers), een waterput en waterkuil en een reeks greppels. Ze dateren tussen 70 en 150 n.C. (BRUGGEMAN J. & REYNS N., 2011).

Binnen dezelfde reeks archeologische vindplaatsen werden ook rurale volmiddeleeuwse sites aangetroffen. We vernoemen alweer de site van de Steenovenstraat met zes erven uit de tweede helft 12e eeuw tot eerste helft van de 13e eeuw (DE LOGI A. & SCHYNKEL E., 2009), de site aan de Molenhoek met een 11e- tot 12e-eeuwse nederzetting met drie huisplattegronden (SCHYNKEL E. & URMEL L., 2009), de site Koolstraat met nog twee 12e-eeuwse gebouwen met bijhorende waterputten en grachtafbakeringen (DE LOGI A. ET AL, 2009) en de site Ralingen-Schoonstraat met een vijftal 12e-eeuwse boerderijplattegronden (VAN DE VIJVER M. ET AL, 2009).

De opsomming van deze onderzoeken toont duidelijk aan dat de regio rond de site relatief dicht bezaaid is met archeologische vindplaatsen, wat de archeologische opvolging van infrastructuurwerken in deze regio noodzakelijk maakt.

Er is weinig historisch kaartmateriaal voorhanden. Op de Atlas Der Buurtwegen (ca. 1840) en op de Kaart van Ferraris (1771-1778) zijn geen bewijzen van historische bewoning te zien.

Figuur 8: (Stinkende) verstoringen in Wp. 1.

Figuur 10: Verstoorde zone in Wp. 2.

Figuur 9: Overzichtfoto op de twee parallelle grachten in Wp. 1.

Figuur 11: Een minder verstoorde moederbodem in Wp. 2.

VII. Resultaten

Er werd in twee sleuven (Wp. 1 & 2) aangelegd over de lengte van het terrein. Tussen de twee sleuven zit ca. 8,5 m. Wp. 1 is ca. 41 m lang en werd na enkele meters ietwat verlegd naar het oosten omdat de bodem zwaar verstoord was en er een oude rioleringsbuis in zat. Het verleggen van de sleuf toonde hetzelfde beeld, alweer zat een rioleringsbuis in het tracé. Ongeveer 19,3 m aan het begin van de sleuf bleek zwaar verstoord door puin, rioleringsbuizen en vrij recente sceptische gemetste putten. Bij Wp. 2 bedroeg de lengte ca. 42,5 m en daarvan was de eerste 13,7 m verstoord.

Waar de bodem ongestoord is, is de bodemgesteldheid, donkerbruin zand met heel wat podzolresten. Het archeologisch niveau in het ongestoorde stuk van de sleuven ligt rond 7,00 m TAW (+/- 15 cm). Het ligt daarmee ongeveer 0,5 tot 0,8 m onder het looppniveau.

Er werd een profielput aangelegd tegen de zuidelijke sleufwand van Wp. 2. Deze toont een eenvoudige bodemopbouw van ploeglaag Ap1 en moederbodem (C). Er ging een recentere greppel (Wp. 2 Lo. 07) doorheen dit profiel.

In beide sleuven werden ook enkele oudere sporen aangetroffen. Ze kregen allemaal de code Eve-Brl-VO12 WP 1 Lo. spoornummer. We bespreken de sporen apart per werkput.

In Wp. 1 gaat het om 2 parallelle grachten (Lo. 01 en Lo. 02) die de sleuf snijden. Beide zijn homogeen donker bruin van kleur en erg doorworteld. In de grachten werd wat materiaal verzameld. Het gaat in Lo. 01 om 1 randfragment met een oor van een grijze kruik (96 gr.) waarvan de diameter niet kan berekend worden. Dit randtype lijkt overeen te stemmen met randtypes van kruiken die in de 13e en 14e eeuw voorkomen (DE GROOTE, 2008). Er werd tevens ondefiniceerbaar een fragment in metaal (13 gr.) en een groot stuk Doorniks kalksteen uit deze gracht gerecupereerd. In Lo. 02 zijn 6 grijze wandscherven (37 gr.) en een stuk bouwmetaal (16 gr.) verzameld. Met de metaaldetector werden ook 2 objecten in metaal (85 gr.), waarvan een vermoedelijk een nagel en 3 ijzerslakken (119 gr.) opgespoord.

In Wp. 2 werden iets meer sporen aangetroffen. Hiervan zijn de meeste nl. Lo. 02 (kuil), 03 (gracht of greppel) en 05 (kuil) van recente aard. Er werden recente vondsten zoals plastic en metaal (fragment van een slijpschijf) in gedaan.

Lo. 01 is een donker bruin tot donker grijs paalspoor. Het werd gecoupeerd, maar daarbij werden geen vondsten gedaan.

Figuur 12: Paalspoor Lo. 01 in Wp. 2.

Figuur 13: Coupe op paalspoor Lo. 01.

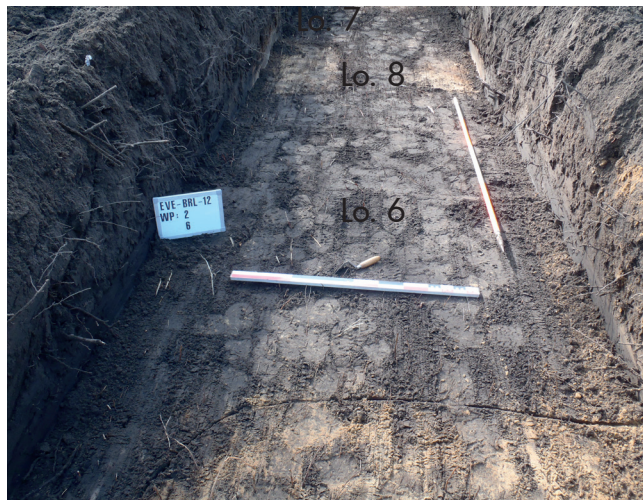
Figuur 14: Lo. 03 in Wp. 2.

Figuur 16: Recente kuil Lo. 05 met resten van een slijpschijf.

Figuur 15: Mogelijk oudere gracht Lo. 05.

Figuur 17: Overzichtsfoto op de parallelle grachten Lo. 06 en Lo. 07, oversneden door greppel Lo. 08 in Wp. 2.

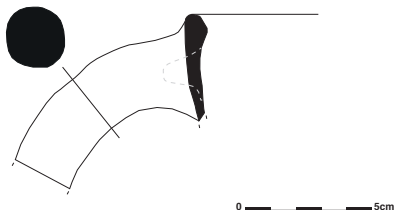

Lo. 04 lijkt een oudere gracht te zijn, op basis van de vergelijkbare kleur en aflijning met de grachten uit Wp. 1. Er werd echter geen dateerbaarmateriaal in aangetroffen.

Op het einde van de sleuf werd het vervolg van de grachten Lo. 01 en Lo. 02 terug gevonden. Ze werden hier Lo. 05 en 06 genummerd. Ook hier zijn de grachten homogeen donker bruin van kleur en erg doorworteld. In de grachten werd wat materiaal verzameld. Het gaat om 2 ongedefinieerde stukken (32 gr.), mogelijk sintels.

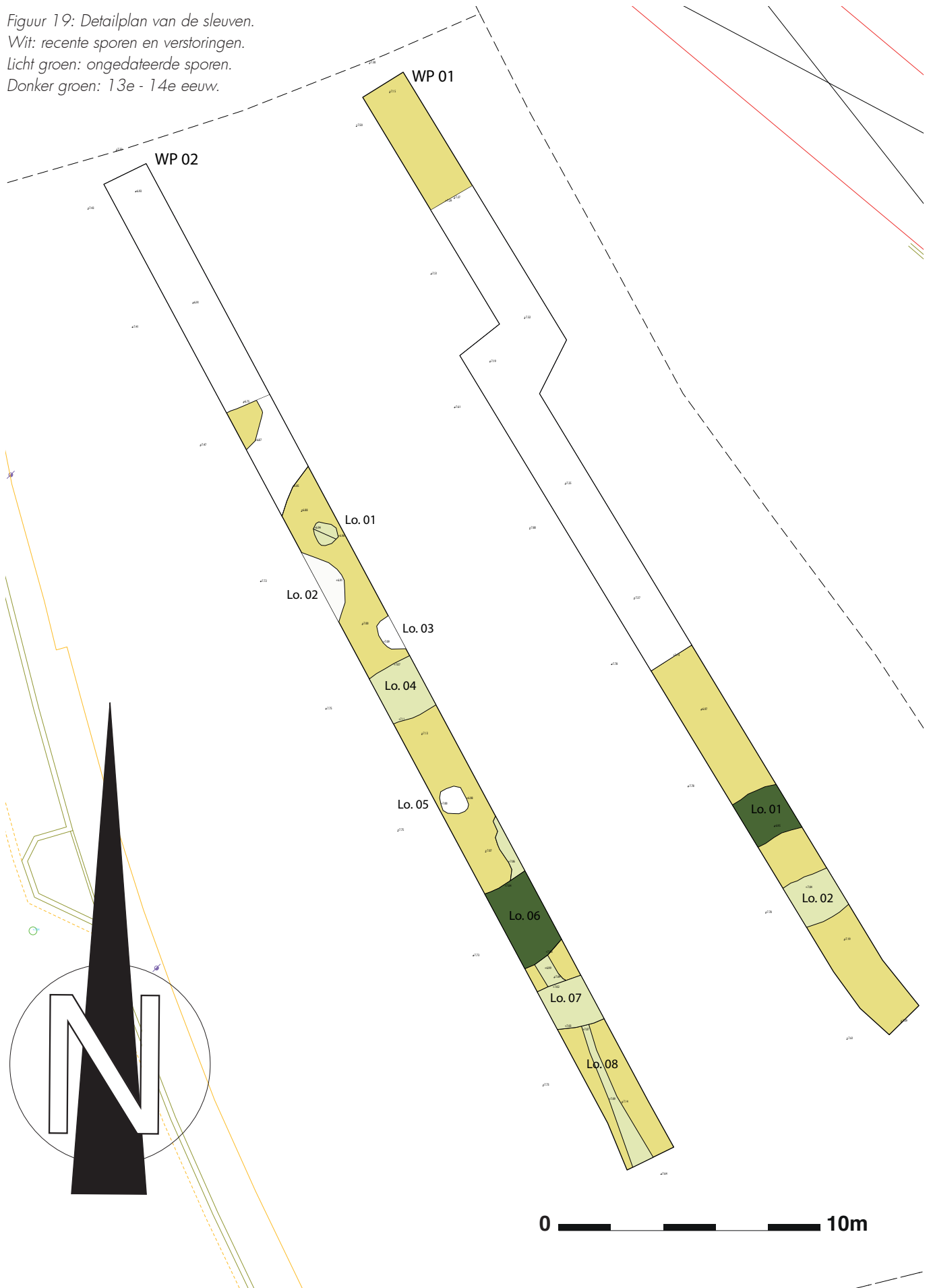
Deze twee parallelle grachten werden oversneden door een recentere greppel Lo. 08. Hier werd geen datebaar materiaal in aangetroffen.

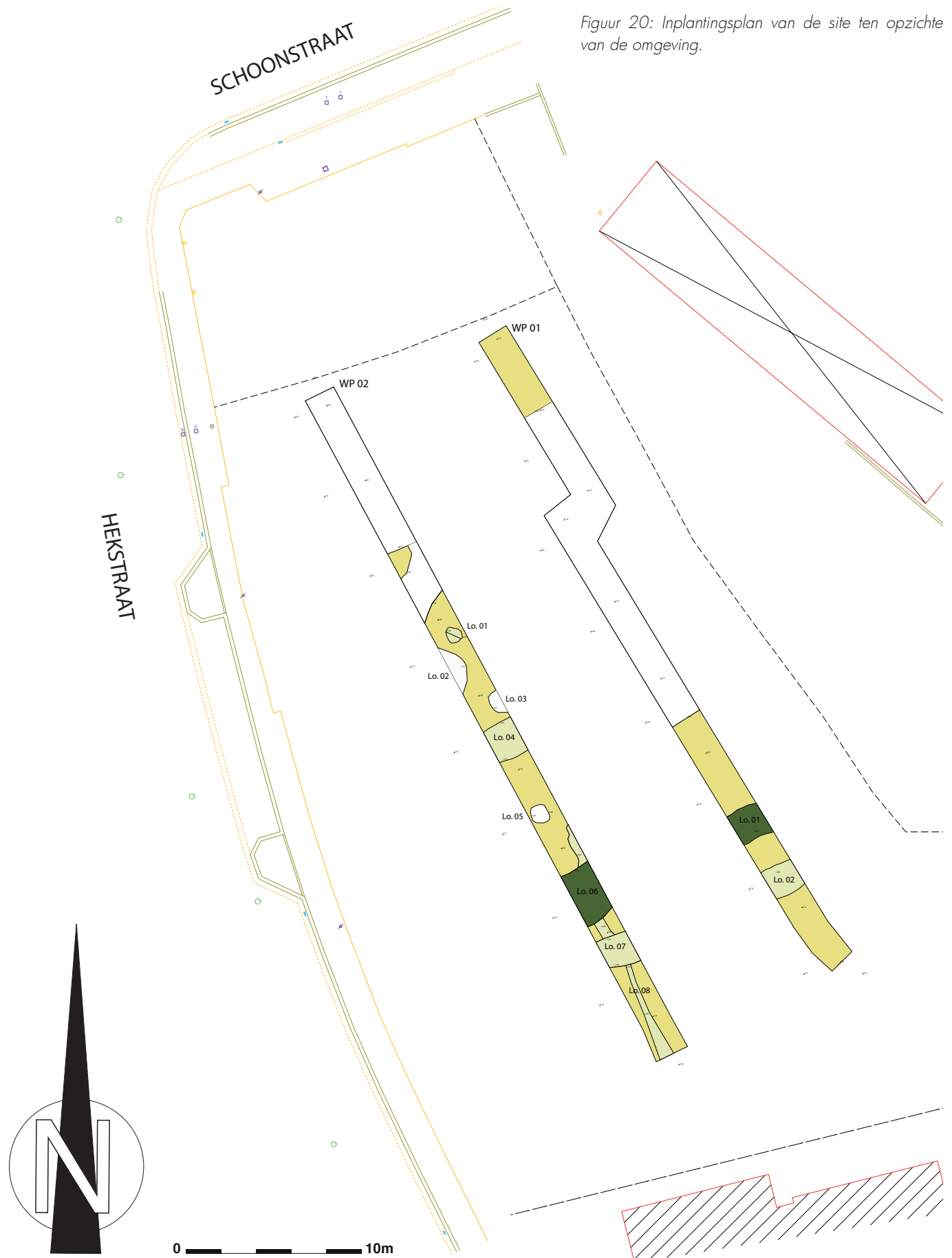
Lo. 01

Figuur 18: Grijs aardewerkfragment van een kruik uit WP. 1 Lo. 01 (Schaal 1:3).

Figuur 19: Detailplan van de sleuven.
 Wit: recente sporen en verstoringen.
 Licht groen: ongedateerde sporen.
 Donker groen: 13e - 14e eeuw.

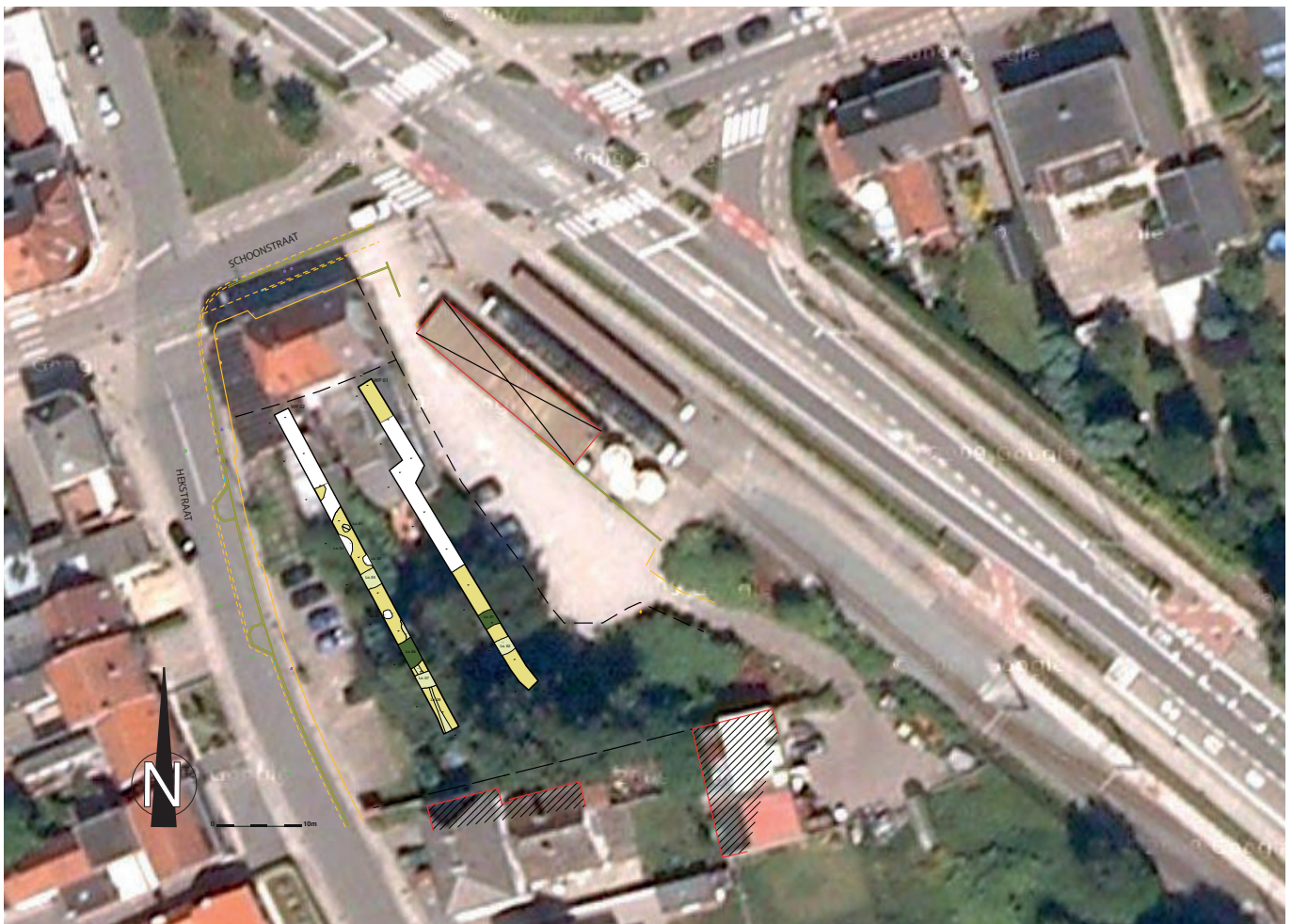
VIII. Besluit en aanbevelingen

Het terrein te Evergem Brielken vertoont heel wat recente verstoringen die gelinkt kunnen worden aan de huizen die er tot het voorjaar van 2012 stonden. Dat lijkt te kloppen wanneer we het sleuvenplan op de luchtfoto projecteren. In de tuinzone werden tevens heel wat leidingen gevonden, waarvan een aantal naar de beerputten liepen.

Er kwamen enkele sporen tevoorschijn die merklijk ouder zijn, maar door het uitblijven van artefacten niet nauwer kunnen gedateerd worden. Enkel in gracht Wp. 1 Lo. 01 - Wp. 2 Lo 06 werd een randfragment van een kruik uit de 13e tot 14e eeuw gevonden. Het blijft echter altijd riskant de sporen op basis van 1 artefact in een periode te plaatsen. De datering van de gracht blijft dus een suggestie.

Gezien de hoge densiteit aan verstoringen en lage densiteit aan sporen is het weinig opportuun nog een vervolgonderzoek op het terrein te laten doorgaan.

Figuur 21: Projectie van het sleuvenplan op de luchtfoto (© google maps).

IX. Bibliografie

- BOURGEOIS J., MEGANCK M., SEMEY J. & VERLAECKT K., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. In: *Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks*, nr. 7.
- BRUGGEMAN J. & REYNS N., 2011. *Archeologische opgraving Evergem Christoffelweg*. (=Rapporten All-archeo bvba 011)
- DE GROOTE K., 2008. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de - 16de eeuw). Deel I en Deel II bijlagen*. (=Relicta Monografieën 1)
- DE LOGI A., DECONYNCK J., VANHOLME N. & RENIERE S., 2009. *Archeologisch onderzoek Evergem - Koolstraat. Koolstraat 1 oktober 2008 tot 10 juni 2009*. (=KLAD-Rapport 15)
- DE LOGI A. & SCHYNKEL E., 2009. *Archeologisch onderzoek Evergem Schoonstraat. 7 april tot 22 augustus 2008*. (= KLAD-rapport 7)
- DE SMAELE B., VERDEGEM S., THUY A., PIETERS H., THIJS C. & DECRAENE T., 2011. *Een landelijke nederzetting uit de Romeinse periode aan de Polenstraat te Sleidinge (Gemeente Evergem, provincie Oost-Vlaanderen)*, Archeo-Rapport 6 (=aDeDe archeologische rapporten), Gent.
- DESEYN G., DESMET G., ROMMELAERE J., VERLOT M., 1984. Sporen van een Gallo-Romeinse nederzetting te Evergem « Vierlinden ». In: *VOBOV-INFO*, 15, pp. 14 - 30.
- DEVRIENDT I. & LALOO P., 2011. Evergem De Nest. . In: *Jaarverslag 2010. Kale – Leie Archeologische Dienst*, pp. 74 - 79.
- HOORNE J., LALOO P., CROMBÉ PH. & DE CLERCQ W., 2009. *Archeologisch vooronderzoek te Rieme - Noord. (gem. Evergem, prov. Oost-Vlaanderen). Juli tot oktober 2009*. (=UGent Archeologische Rapporten nr. 19)
- LALOO P., DE CLERCQ W., PERDAEN Y. & CROMBÉ PH., 2009. *Het Kluizendokproject. Basisrapportage van het preventief archeologisch onderzoek op de wijk Zandeken (Kluizen, gem. Evergem, prov. Oost-Vlaanderen). December 2005 - december 2009*. (=UGent Archeologische rapporten nr. 20)
- POLFIET B. & TAEIMAN E., 2009. *Archeologisch onderzoek Evergem - Belzeelse Kerkweg/Ralingen. 13 juli tot 10 november 2009*. (=KLAD-rapport 17)
- SCHYNKEL E. & URMEL L., 2009. *Archeologisch onderzoek Evergem - Molenhoek. 1 oktober tot 23 december 2008*. (=KLAD-Rapport 11)
- VAN DE VIJVER M., KEPPENS K., SCHYNKEL E. & DALLE S., 2009. *Archeologisch onderzoek Evergem - Ralingen/Schoonstraat. 23 februari tot 26 juni 2009*. (=KLAD-Rapport 14)
- VANHEE D. & HOORNE J., 2006. Een volmiddeleeuwse hoeve met explosieve verrassing Merendree - Molenkouterslag (Nevele) (O.-Vl.). In: *Archeologia Mediaevalis Kroniek*, nr. 29, pp. 184 - 185.
- VANMOERKERKE J. & SEMEY J., 1983. Opgraving van een circulaire structuur uit de metaaltijden te Evergem-Ralingen. Voorlopig verslag. In: *VOBOV-INFO*, nr. 11, pp. 26 - 30.

DAGBOEK	PROJECT: Eve - Brielken - 2012	VERGUNNING:
	Eve-Brl-VO12	2012/152
Datum: 23/04/2012		
Weersomstandigheden		
	Voormiddag	bewolkt, droog
	Namiddag	bewolkt, relatief droog
Medewerkers		
David Vanhee		
Danny Verheye		Vrijwilliger
Paul Van Damme		Vrijwilliger
Onderaannemers		Naam + gewerkte uren
Kraanbedrijf Luc Willems		9u - 11u
Topografie Ellips		12u30 - 15u
Bezoekers		

Opmerkingen

FORMULIER LANDELIJKE CONTEXT		PROJECT: Eve-Brl-VO12	SPOORNR.	2
Datum: 23/04/12		Uitvoerder: David Vanhee	Putnr: 1	
Omschrijving: lineair traject		Vlaknr:		

T.A.W.-hoogte	7,04 m TAW	Diepte	
Oversneden door		Gelijk aan	
Oversnijdt		Gelijktijdig met	
Ligt op		Ligt onder	
Oriëntatie		Vorm	
Tekening nummer		Coupe	
Vondstnummer		Staalnummer	

COMPACTHEID:										
x	vrij		zeer		hard		vast	x	los	

KLEUR:									
x	homogeen		heterogeen		licht	x	donker		
	grijs		rodig		gelig		bruinig		groenig
	grijs		rood		geel	x	bruin		groen
	wit		zwart		beige				
	gelaagd		vlekjes		vlekken				
kleur/soort:									

SAMENSTELLING:											
	fijn		grof								
	zandig		lemig		kleiig		venig		puinig		
x	zand		leem		klei		veen		puin		zandleem
	beer		mest		sintels						

SAMENSTELLING:															
	Baksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Kalkmortel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Houtskool		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	verbrande leem		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	daktegel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	tegels		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	leisteel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	zandsteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Doorn. Kalksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	schelpen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	keien		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	andere		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
x	Aardewerk														

AFLIJNING:											
x	duidelijk		onduidelijk								

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: gracht

FORMULIER LANDELIJKE CONTEXT		PROJECT: Eve-Brl-VO12	SPOORNR.	1
Datum: 23/04/12		Uitvoerder: David Vanhee	Putnr: 2	
Omschrijving: spoor		Vlaknr:		

T.A.W.-hoogte	6,94 m TAW	Diepte	
Oversneden door		Gelijk aan	
Oversnijdt		Gelijktijdig met	
Ligt op		Ligt onder	
Oriëntatie		Vorm	
Tekening nummer		Coupe	
Vondstnummer		Staalnummer	

COMPACTHEID:										
x	vrij		zeer		hard		vast		los	

KLEUR:										
x	homogeen		heterogeen		licht	x	donker			
	grijsig		rodig		gelig		bruinig		groenig	blauwig
	grijs		rood		geel	x	bruin		groen	blauw
	wit		zwart		beige					
	gelaagd		vlekjes		vlekken					
kleur/soort:										

SAMENSTELLING:											
	fijn		grof								
	zandig		lemig		kleiig		venig		puinig		
x	zand		leem		klei		veen		puin		zandleem
	beer		mest		sintels						

SAMENSTELLING:																
	Baksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Kalkmortel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Houtskool		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	verbrande leem		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	daktegel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	tegels		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	leisteel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	zandsteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Doorn. Kalksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	schelpen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	keien		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	andere		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	

AFLIJNING:											
x	duidelijk		onduidelijk								

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: paalspoor

FORMULIER LANDELIJKE CONTEXT		PROJECT: Eve-Brl-VO12	SPOORNR.	2
Datum: 23/04/12		Uitvoerder: David Vanhee	Putnr: 2	
Omschrijving: kuil		Vlaknr:		

T.A.W.-hoogte	6,91 m TAW	Diepte	
Oversneden door		Gelijk aan	
Oversnijdt		Gelijktijdig met	
Ligt op		Ligt onder	
Oriëntatie		Vorm	
Tekening nummer		Coupe	
Vondstnummer		Staalnummer	

COMPACTHEID:									
	vrij		zeer		hard		vast		los

KLEUR:									
	homogeen		heterogeen		licht		donker		
	grijs		rodig		gelig		bruinig		groenig
	grijs		rood		geel		bruin		groen
	wit		zwart		beige				
	gelaagd		vlekjes		vlekken				
kleur/soort:									

SAMENSTELLING:											
	fijn		grof								
	zandig		lemig		kleiig		venig		puinig		
	zand		leem		klei		veen		puin		zandleem
	beer		mest		sintels						

SAMENSTELLING:															
	Baksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Kalkmortel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Houtskool		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	verbrande leem		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	daktegel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	tegels		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	leisteel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	zandsteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	Doorn. Kalksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	schelpen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	keien		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken
	andere		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken

AFLIJNING:											
	duidelijk		onduidelijk								

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: recente kuil
--

FORMULIER LANDELIJKE CONTEXT		PROJECT: Eve-Brl-VO12	SPOORNR.	3
Datum: 23/04/12		Uitvoerder: David Vanhee	Putnr: 2	
Omschrijving: kuil		Vlaknr:		

T.A.W.-hoogte	7,09 m TAW	Diepte	
Oversneden door		Gelijk aan	
Oversnijdt		Gelijktijdig met	
Ligt op		Ligt onder	
Oriëntatie		Vorm	
Tekening nummer		Coupe	
Vondstnummer		Staalnummer	

COMPACTHEID:									
x	vrij		zeer		hard		vast	x	los

KLEUR:									
x	homogeen		heterogeen		licht	x	donker		
	grijs		rodig		gelig		bruinig		groenig
	grijs		rood		geel	x	bruin		groen
	wit		zwart		beige				
	gelaagd		vlekjes		vlekken				
kleur/soort:									

SAMENSTELLING:											
	fijn		grof								
	zandig		lemig		kleiig		venig		puinig		
x	zand		leem		klei		veen		puin		zandleem
	beer		mest		sintels						

SAMENSTELLING:											
	Baksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	Kalkmortel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	Houtskool		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	verbrande leem		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	daktegel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	tegels		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	leisteel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	zandsteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	Doorn. Kalksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	schelpen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	keien		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels
	andere		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels

AFLIJNING:											
x	duidelijk		onduidelijk								

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: recente kuil
--

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: gracht

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: recente afvalkuil

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: gracht

FORMULIER LANDELIJKE CONTEXT		PROJECT: Eve-Brl-VO12	SPOORNR.	8
Datum: 23/04/12		Uitvoerder: David Vanhee	Putnr: 2	
Omschrijving: lineair traject		Vlaknr:		

T.A.W.-hoogte	7,04 m TAW	Diepte	
Oversneden door		Gelijk aan	
Oversnijdt	6 & 7	Gelijktijdig met	
Ligt op		Ligt onder	
Oriëntatie		Vorm	
Tekening nummer		Coupe	
Vondstnummer		Staalnummer	

COMPACTHEID:										
x	vrij		zeer		hard		vast	x	los	

KLEUR:										
x	homogeen		heterogeen		licht	x	donker			
	grijs		rodig		gelig		bruinig		groenig	blauwig
	grijs		rood		geel	x	bruin		groen	blauw
	wit		zwart		beige					
	gelaagd		vlekjes		vlekken					
kleur/soort:										

SAMENSTELLING:											
	fijn		grof								
	zandig		lemig		kleiig		venig		puinig		
x	zand		leem		klei		veen		puin		zandleem
	beer		mest		sintels						

SAMENSTELLING:																
	Baksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Kalkmortel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Houtskool		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	verbrande leem		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	daktegel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	tegels		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	leisteel		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	zandsteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	Doorn. Kalksteen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	schelpen		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	keien		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	
	andere		vrij		zeer		veel		weinig		spikkels		brokjes		brokken	

AFLIJNING:											
x	duidelijk		onduidelijk								

COMMENTAAR/INTERPRETATIE: greppel of gracht
